

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Szczecinie

LSZ.410.26.02.2023

Pan
Piotr Pakuszto
Starosta Białogardzki
Starostwo Powiatowe
Plac Wolności 16–17
78–200 Białogard

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/007 – Udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacja prawna

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

Podpis elektroniczny zweryfikowany
w dniu 23.11.2023

Wynik weryfikacji:

ważny/nieważny/brak możliwości weryfikacji

Artur Libaniak
(czytelny podpis sporządzającego wydruk
oraz data sporządzenia wydruku)

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Białogardzie, Plac Wolności 16-17, 78-200 Białogard ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Piotr Pakuszto, Starosta Białogardzki od 18 listopada 2018 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez powiat warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających prawidłową realizację zadań związanych z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniem nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacją prawną. 2. Zgodność z przepisami i rzetelność realizacji zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej. 3. Działania powiatów w zakresie efektywnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i efektywnego świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do zakończenia czynności kontrolnych, tj. 6 listopada 2023 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym terminie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie ⁴ .
Kontroler	Jarosław Tarasewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/143/2023 z 12 września 2023 r.

(akta kontroli str. 1-3)

---

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

⁴ Dalej: NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Na terenie Powiatu Białogardzkiego⁶ system nieodpłatnej pomocy prawnej⁷ i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego⁸ oraz edukacja prawna funkcjonowały prawidłowo i efektywnie.

Starostwo zapewniło odpowiednie warunki prawne i organizacyjne umożliwiające realizację obowiązków związanych z udzielaniem ww. pomocy i poradnictwa oraz prowadzeniem edukacji prawnej. Prawidłowo przeprowadzono konkursy ofert (z wyjątkiem zamieszczenia ogłoszenia o wyniku jednego konkursu na stronie internetowej⁹), dokonano wyboru organizacji pozarządowych oraz udzielono dotacji.

Starostwo zgodnie z przepisami realizowało zadania npp, npo oraz edukacji prawnej. Na terenie Powiatu terminowo uruchomiono właściwą liczbę punktów npp / npo. Starostwo prawidłowo zawarło i rozliczyło wykonanie umów w sprawie realizacji npp, npo, w tym zaplanowane zadania z zakresu edukacji prawnej, na które wydatkowano łącznie 452 505,75 zł. W latach 2020-2022 dotacje wykorzystano zgodnie z zasadami określonymi w art. 20 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej¹⁰. Starostwo nie przeprowadziło corocznie kompleksowej kontroli podmiotów realizujących zadania npp / npo, wg kryteriów określonych w art. 17 ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹¹, ograniczając się do weryfikacji sprawozdań z realizacji ww. zadań oraz bieżących kontroli w punktach, nie dokumentując jednak wyników tych kontroli w latach 2020-2021. Zatem działania Starostwa w zakresie kontroli wykonywanie umów w sprawie npp / npo, na podstawie których przekazano dotacje w okresie objętym kontrolą w łącznej kwocie 452 505,75 zł, należy uznać za nierzetelne, mając na uwadze dyspozycję określoną w art. 11 ust. 8 i 8a ustawy o npp oraz zasady i standardy kontroli zarządczej zawarte w Komunikacie Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej¹².

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowane przez Starostwo działania, które sprzyjały efektywnemu udzielaniu na terenie Powiatu poradnictwa prawnego i obywatelskiego oraz edukacji prawnej, z wyjątkiem 2020 r., w którym w jednym punkcie udzielono tylko 20 porad, czyli średnio mniej niż jedną poradę dziennie. Poza tym jednym przypadkiem, podejmowane przez Starostwo działania skutkowały zwiększeniem liczby udzielonych porad i zrealizowanych zadań edukacyjnych. W latach 2020-2022 nastąpił wzrost liczby udzielonych porad npp i npo o 49,5%, mimo trwającej epidemii COVID-19. Osoby uprawnione pozytywnie oceniły korzystanie z usług pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego. Starostwo na bieżąco monitorowało realizację ww. zadań.

Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczące:

- nieokreślenia dodatkowych postanowień dotyczących kontroli zobowiązań – w u mowach w sprawie udzielania npp zawartych z adwokatami i radcami

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Powiat.

⁷ Dalej: npp.

⁸ Dalej: npo.

⁹ Przeprowadzonego w 2019 r. (na realizację zadań w 2020 r.).

¹⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 945; dalej: ustaw o npp.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 571; dalej: ustawa o dpp.

¹² Dz. Urz. Min. Fin. Nr 15, poz. 84; dalej: Komunikat Ministra Finansów.

- prawnymi, a także w porozumieniach z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Koszalinie¹³ oraz Okręgową Radą Adwokacką w Koszalinie¹⁴;
- nieokreślenia postanowień regulujących w sposób precyzyjny, która ze stron umowy w sprawie udzielania npp / npo zawartych z organizacjami pozarządowymi – zobowiązana była zapewnić niezbędne urządzenia techniczne (określone w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego¹⁵),
- nie miały wpływu na prawidłową realizację ww. zadań, a także ich monitorowanie i nadzorowanie przez Starostwo.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej¹⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zapewnienie przez powiat warunków prawnych i organizacyjnych umożliwiających prawidłową realizację zadań związanych z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniem nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacją prawną

Opis stanu faktycznego

1.1. Warunki organizacyjne.

1) Sprawy z zakresu npp, npo oraz edukacji prawnej przypisano Wydziałowi Organizacji¹⁷. Obsługa administracyjna ww. zadań przypisana została do zakresu czynności dwóch pracowników: podinspektora (aktualnie inspektora ds. administracyjnych) i naczelnika tego Wydziału Organizacji.

(akta kontroli str. 4-9, 10-47)

W Starostwie nie powołano pełnomocnika w celu koordynacji zadań wynikających z ustawy o npp. W latach 2020-2023 (do 30 czerwca) nie wpłynęły skargi i wnioski na działania Powiatu w zakresie udzielania npp, npo oraz edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 348-352)

Starostwo było dwukrotnie kontrolowane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego¹⁸ w zakresie: *Realizacji zadań z zakresu administracji rządowej polegającej na udzielaniu npp, świadczeniu npo oraz edukacji prawnej przez Powiat w roku 2019 r. i w 2020.* W okresie objętym kontrolą audytor wewnętrzny nie przeprowadził kontroli w tym zakresie.

W kontroli doraźnej przeprowadzonej w lipcu 2019 r. Wojewoda pozytywnie ocenił organizację systemu udzielania npp i npo na terenie Powiatu. Nie wniesiono uwag do sposobu powierzenia i realizacji ww. zadań organizacji pozarządowej. Pozytywnie oceniono umiejscowienie i wyposażenie lokali, w których udzielane były usługi, jak również realizację zadań z zakresu edukacji prawnej. Nie wniesiono uwag do prawidłowości zaangażowania środków finansowych z dotacji w 2019 r. jak

¹³ Dalej: OIRP.

¹⁴ Dalej: ORA.

¹⁵ Dz. U. poz. 2492, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

¹⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁷ Rozdział I ust. 2 pkt 14 zarządzenia Nr 38/2015 Starosty Białogardzkiego z 31 grudnia 2015 r. w sprawie wewnętrznego podziału zadań pomiędzy poszczególne komórki organizacyjne w Starostwie Powiatowym w Białogardzie.

¹⁸ Dalej: Wojewoda.

również rozliczenia dotacji za 2018 r. Negatywnie jednak oceniono brak upowszechniania przez Starostę wiedzy o możliwości skorzystania z npo w Powiecie. Wskazano na konieczność:

- ogłaszania otwartego konkursu ofert na świadczenie npp lub npo zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o npp, umożliwiając składanie ofert zarówno organizacjom pozarządowym, które mogą świadczyć tylko jedną z usług, jak i obie usługi łącznie;
- zwiększenia nadzoru nad prawidłowością wypełniania kart pomocy, tak aby wskazane dokumenty zawierały rzetelne i kompletne informacje w zakresie świadczonych usług;
- zamieszczenia na stronie internetowej Starostwa i Biuletynie Informacji Publicznej¹⁹ informacji o świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz opracowania harmonogramu świadczenia tej usługi.

Zwrócono uwagę, że umowa zawarta przez Starostę, jako administratora danych osobowych ze stowarzyszeniem, nie zawierała obowiązujących przepisów o ochronione danych osobowych.

(akta kontroli str. 317-329)

W kontroli planowej przeprowadzonej w sierpniu 2020 r. Wojewoda stwierdził nieprawidłowości m.in.:

- w umowach zawartych z radcami prawnym / adwokatami dotyczących braku informacji o sposobie organizowania spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1 ustawy o npp (mimo wymogu określonego w art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy o npp);
- w zakresie powierzenia realizacji zadania organizacji pozarządowej, która miała świadczyć obie usługi łącznie, tj. npp oraz npo, co stanowiło naruszenie dyspozycji art. 11 ust. 2 ustawy o npp;
- w porozumieniu zawartym z Gminą Karlino, w którym nie było zapisów dotyczących określenia: dni, w których planowano dyżury, do czego zobowiązuje art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o npp;
- w zakresie podejmowania przez Starostę incydentalnych działań w zakresie monitorowania świadczenia usług przez podmioty, z którymi Powiat zawarł umowy.

(akta kontroli str. 314-347)

W sprawie wprowadzenia w Powiecie szczególnych rozwiązań zapewniających ciągłość udzielania npp, npo oraz edukacji prawnej w trakcie epidemii COVID-19, Karolina Stanczewska – Sekretarza Powiatu²⁰ wyjaśnił m.in.: (...) *Zgodnie wytycznymi Ministra Zdrowia określonymi w szeregu rozporządzeń, w okresie obowiązywania stanu epidemii lub stanu zagrożenia epidemicznego Starostwo czasowo ograniczyło bezpośredni kontakt z interesantem. Udzielanie porad npp i npo odbywało się za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość. Porady były udzielane telefonicznie poza siedzibą punktów zgodnie z obowiązującym harmonogramem. Na ten czas zostały utworzone trzy odrębne numery telefonów odpowiadające za każdy punkt. Wszelkie informacje o obowiązujących poradach prawnych były zamieszczane na BIP Starostwa jak i na stronie Powiatu.*

(akta kontroli str. 348-352)

2) Pracownicy Wydziału Organizacji (tj. naczelnik i inspektor ds. administracyjnych), którym powierzono – w zakresach czynności – realizację zadań związanych z npp,

¹⁹ Dalej: BIP.

²⁰ Dalej: Sekretarz.

npo oraz edukacji prawnej w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w 2018 r. w szkoleniu z zakresu npp (tj. 23 sierpnia 2018 r. w szkoleniu – pt. *Nowelizacja ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej – nowe obowiązki j.s.t. wpływ nowych regulacji prawnych na kształt współpracy z „trzecim sektorem”*).

Ponadto, inspektor ds. administracyjnych brała udział i ukończyła szkolenie w zakresie *Wykonywanie kontroli realizacji zadania z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz kontrola wykorzystanej dotacji* (4 sierpnia 2021 r.). Koszt szkolenia wynosił 299 zł.

(akta kontroli str. 348-352, 1683)

1.2. Warunki prawne, w tym zawieranie porozumień z gminami oraz z okręgowymi radami adwokackimi i radami okręgowych izb radców prawnych.

1) Powiat w celu realizacji zadań określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o npp zawarł sześć porozumień z dwoma gminami (z trzech gmin Powiatu), w trybie art. 9 ust. 1 ww. ustawy, tj.:

- w 2019 r. z Gminą Karlino (na 2020 r.);
- w 2020 r. z Gminą Karlino (na 2021 r.);
- w 2021 r. z Gminą Karlino i Gminą Tychowo (na 2022 r.);
- w 2022 r. z Gminą Karlino i Gminą Tychowo (na 2023 r.).

(akta kontroli str. 92-97, 101-125)

W okresie objętym kontrolą do Starostwa nie wpłynęły wnioski organu wykonawczego jednostek samorządu terytorialnego dotyczący potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie npp, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy o npp.

Starostwo przeprowadzało analizy w zakresie właściwej lokalizacji punktów npp / npo w celu zapewnienia dostępności do tych usług osobom uprawnionymi. W tym celu, Starostwo złożyło wniosek (9 września 2021 r.) do Burmistrza Tychowa o zmianę lokalizacji punktu npp /npo (z lokalu w budynku Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych – na lokal budynku Urzędu Miejskiego w Tychowie). Burmistrz Tychowa poinformował (20 września 2021 r.) o możliwości udostępnienia lokalu na ww. cel w siedzibie Urzędu Miejskiego w Tychowie, w którym utworzono punkt od 2022 r.

(akta kontroli str. 87-91)

2) Objęte analizą ww. porozumienia (zawarte z Gminą Karlino i Gminą Tychowo) zawierały m.in. elementy określone w art. 9 ust. 1 ustawy o npp.

(akta kontroli str. 87-125)

3) Na terenie Powiatu uruchomiono dwa punkty npp / npo, zgodnie z art. 20 ust. 4 ustawy o npp w trzech lokalizacjach: w Białogardzie (w lokalu w siedzibie Starostwa) oraz w Tychowie (w lokalu w siedzibie Zespołu Szkół Ponadpodstawowych), a od 2022 r. w lokalu Urzędu Miejskiego w Tychowie oraz w Karlinie (w siedzibie Karlińskiego Ośrodka Kultury).

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy o npp jeden punkt Starosta powierzył adwokatom i radcom prawnym zrzeszonym w OIRP oraz ORA (w lokalu usytuowanym w siedzibie Starostwa). Drugi punkt (zlokalizowany w dwóch siedzibach: w Karlińskim Ośrodku Kultury w Karlinie i Urzędzie Gminy w Tychowie) – prowadzony był przez organizację pozarządową, wyłonioną w przeprowadzanym corocznie otwartym konkursie ofert

(w 2020 r. zadania te realizowała Fundacja Togatus Pro Bono w Olsztynie²¹, a w latach 2021-2023 Zaborskie Towarzystwo Naukowe z siedzibą w Brusach²²). W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek określony w art. 11 ust. 1d ustawy o npp²³.

(akta kontroli str. 87-91)

4) Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o npp Starosta zawarł cztery trójstronne porozumienia w sprawie udzielania npp z ORA i OIRP²⁴. Wszystkie porozumienia zostały zawarte przed 30 listopada roku poprzedzającego rok, którego dotyczyły.

(akta kontroli str. 127-151, 353-359, 491-505, 639-656, 745-762, 1129-1146)

5) Starosta niezwłocznie zawiadamiała Wojewodę o zawartych porozumieniach oraz o wskazaniu adwokatów / radców prawnych wyznaczonych do udzielania npp, zgodnie z 10 ust. 3 ustawy o npp.

(akta kontroli str. 48-51)

6) Wszystkie cztery porozumienia zawarte przez Powiat z ORA i OIRP zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 pkt 1-4 ustawy o npp. Porozumienia nie zawierały postanowień odnoszących się do kontroli wykonania zobowiązań umownych oraz zasad odpowiedzialności zleceniobiorców za ich niewykonanie lub nienależyte wykonanie, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontr. 127-151)

7) W okresie objętym kontrolą Rada Powiatu Białogardzkiego uchwaliła roczne Programy współpracy Powiatu Białogardzkiego z organizacjami pozarządowymi (do 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu), zgodnie z art. 5a ust 1 ustawy o dpp. W ww. programach zawarto postanowienia odnoszące się do npp, npo i edukacji prawnej. Informacje dotyczące realizacji powyższych działań znajdowały się w każdym z czterech sprawozdań z realizacji przedmiotowych programów. Programy współpracy z organizacjami pozarządowymi podjęte w uchwałach przez Radę Powiatu Białogardzkiego na lata 2021-2023 zostały przekazane Wojewodzie i opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego, a program na 2020 r.²⁵, mimo przekazanie Wojewodzie (w ramach nadzoru prawnego), nie został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Zachodniopomorskiego.

(akta kontroli str. 52-86, 1663, 1669-1670)

---

²¹ Umowa z 27 grudnia 2019 r. o prowadzenie punktu npp lub świadczenie npo oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Białogardzkiego w 2020 r.

²² Umowa z 28 grudnia 2020 r. o prowadzenie punktu npp lub świadczenie npo oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Białogardzkiego w 2021 r.; umowa z 28 grudnia 2021 r. o prowadzenie punktu npp lub świadczenie npo oraz edukacji prawnej na terenie Powiatu Białogardzkiego w 2022 r.; umowa z 30 grudnia 2022 r. o prowadzenie punktu npp lub świadczenie npo oraz edukacji prawnej na terenie powiatu Białogardzkiego w 2023 r.

²³ W razie potrzeb wspólnoty samorządowej, starosta może, po uzyskaniu akceptacji wojewody, w ramach liczby punktów przeznaczonych do prowadzenia przez organizację pozarządową, przeznaczyć większą liczbę punktów na świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, niż to wynika z ust. 1b i 1c. ustawy o npp.

²⁴ Porozumienie zawarte 29 listopada 2019 r. pomiędzy Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Koszalinie i Okręgową Radą Adwokacką w Koszalinie obowiązujące w 2020 r.; Porozumienie zawarte 16 listopada 2020 r. pomiędzy Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Koszalinie i Okręgową Radą Adwokacką w Koszalinie obowiązujące w 2021 r.; Porozumienie zawarte 22 października 2021 r. pomiędzy Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Koszalinie i Okręgową Radą Adwokacką w Koszalinie obowiązujące w 2022 r.; Porozumienie zawarte 31 października 2022 r. pomiędzy Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Koszalinie i Okręgową Radą Adwokacką w Koszalinie obowiązujące w 2023 r.

²⁵ Uchwała Nr: XIV/99/2019 Rady Powiatu w Białogardzie z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie Programu współpracy Powiatu Białogardzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020.

Uchwała podejmowana na podstawie art. 5a ust. 1 i ust. 4 ustawy o dpp, jest aktem prawa miejscowego. Stosownie do art. 42 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym²⁶ powinna być ona ogłoszona na zasadach i w trybie określonym w art. 13 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych²⁷, z mocą obowiązującą po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia (art. 4 ust. 1 ww. ustawy).

Sekretarz wyjaśniła m.in.: *Uchwała nr XIV/99/2019 Rady Powiatu w Białogardzie z dnia 20 grudnia 2019 r. w sprawie Programu współpracy Powiatu Białogardzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na roku 2020*, zawiera zapis, że wchodzi w życie 1 stycznia 2020 r., bez wskazania obowiązku opublikowania w Dzienniku Urzędowym, czyli nie jest opublikowana. Jak każda podjęta uchwała została ona przekazana do nadzoru prawnego Wojewody, który nie zakwestionował poprawności powołanego zapisu, w związku z czym uchwała weszła w życie i ma charakter obowiązujący.

(akta kontroli str. 1168-1169)

Ponadto, Wojewoda dopiero w stanowisku z 29 września 2021 r. (pismem znak P-1.4130.249.2021.AA) poinformował Starostwo, że w orzecznictwie sądownoadministracyjnym ugruntował się pogląd, że uchwały podejmowane w powyższym przedmiocie (tj. na podstawie art. 5a ust.1 ustawy o dpp) są aktami prawa miejscowego i podlegają publikacji w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

(akta kontroli str. 1684-1685)

1.3. Powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego.

1) W okresie objętym kontrolą ogłoszono cztery otwarte konkursy ofert na powierzenie organizacjom pozarządowym prowadzenia punktów przeznaczonych na udzielenie npp lub świadczenie npo (wraz z edukacją prawną). Wszystkie konkursy, w których złożono łącznie 17 ofert (po cztery na lata 2020–2022 i pięć na rok 2023) zakończono wyłonieniem wykonawcy zadań (zawarto po jednej umowie na każdy rok). Nie było konkursu, który zostałby unieważniony.

(akta kontroli str. 360)

2) Ogłoszenia o czterech konkursach ofert²⁸ objętych analizą (na 2020, 2021, 2022 i 2020 rok) opublikowano w BIP, zamieszczono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa oraz na stronie internetowej Powiatu, zgodnie z art. 13 ust. 3 ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 388-400, 511-521, 657-665, 944-954, 1161-1169)

3) Ogłoszenia o ww. konkursach ofert zawierały wszystkie obligatoryjne informacje, określone w art. 13 ust. 2 ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 388-400, 511-521, 657-665, 944-954)

4) W czterech badanych konkursach ofert (na lata 2020-2023) – terminy składania ofert były zgodne z art. 13 ust. 1 ustawy o dpp (tj. nie krótsze niż 21 dni od dnia ukazania się ostatniego ogłoszenia o konkursie).

(akta kontroli str. 1147-1148)

²⁶ Dz.U. z 2022 r. poz. 1526; dalej: usp.

²⁷ Dz.U. z 2019 r. poz. 1461.

²⁸ Na realizację zadania publicznego pn. „Powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego a także edukacji prawnej na terenie Powiatu Białogardzkiego”.

5) W czterech ww. konkursach ofert – powołano uchwałami Zarządu Powiatu komisje konkursowe w celu opiniowania złożonych ofert, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 401-410, 522-529, 696-704, 960-966, 1148-1149)

6) W skład komisji konkursowej w czterech ww. konkursach ofert (w tym trzech w latach 2020-2022) weszli przedstawiciele organu wykonawczego Powiatu (w osobie wicestarosty), osoby reprezentujące organizacje pozarządowe lub podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o dpp oraz przedstawiciel wojewody. Przed przystąpieniem do pracy w komisji konkursowej, członkowie komisji złożyli oświadczenie o braku przesłanek wykluczających możliwość uczestnictwa w opiniowaniu ofert.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1149-1150)

7) W skład żadnej komisji konkursowej nie wchodziły osoby podlegające wykluczeniu²⁹ i biorące udział w konkursie. Nie zachodziły też przesłanki wykluczenia pracownika ze składu komisji.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1149-1150)

8) Przy rozpatrywaniu ofert w ww. konkursach (w tym trzech w latach 2020-2022) – uwzględniano wymóg art. 11 ust. 6 ustawy o npp, tj. sprawdzono czy o powierzenie prowadzenia punktu na obszarze danego województwa ubiega się organizacja pozarządowa wpisana na listę organizacji uprawnionych do prowadzenia punktów prowadzoną przez wojewodę.

Przed posiedzeniem komisji konkursowej pracownik Wydziału Organizacji odpowiedzialny za wykonanie zadań z zakresu npp na stronie Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz w centralnym systemie teleinformatycznym do obsługi npp weryfikował, czy organizacja, która złożyła ofertę została wpisana na listę organizacji pozarządowych uprawnionych do prowadzenia punktów npp na terenie województwa zachodniopomorskiego. Ponadto podczas posiedzenia komisji konkursowej członkowie sprawdzając oferty weryfikowali, czy dana oferta posiada decyzję o wpisie na listę wojewody.

(akta kontroli str. 1149-1150, 1170-1181)

9) Przy rozpatrywaniu czterech ofert wybranych w ww. konkursach (na lata 2020-2023) – uwzględniano wszystkie kryteria określone w art. 15 ust. 1 pkt 1-6 ustawy o dpp (w tym w konkursie analizę i ocenę realizacji zleconych zadań publicznych w przypadku organizacji pozarządowej lub podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy o dpp, które w latach poprzednich realizowały zlecone zadania publiczne na rzecz Powiatu, biorąc pod uwagę rzetelność i terminowość oraz sposób rozliczenia otrzymanych na ten cel środków). W żadnej z czterech badanych ww. ofert organizacje pozarządowe nie przewidywały udziału własnych środków finansowych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania publicznego. Wynik rozpatrywania każdej z ofert członek komisji konkursowej dokumentował wypełniając załącznik nr 3 do regulaminu pracy komisji konkursowej pn. „Formularz oceny merytorycznej oferty” zawierający kryteria oceny merytorycznej (tj. elementy określone w art. 15 ust. 1 ustawy o dpp) i wpisując ilość punktów przyznanych każdemu elementowi.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1149-1150)

---

²⁹ Osoby wskazane przez organizacje pozarządowe biorące udział w konkursie.

10) Prace komisji konkursowych w ww. konkursach – dokumentowano w formie protokołów, zgodnie z regulaminem pracy komisji konkursowej.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1149-1150)

11) We wszystkich czterech konkursach ofert (przeprowadzonych na lata 2020-2023) – Zarząd Powiatu dokonał wyboru oferty zgodnie z rekomendacją komisji konkursowej. Przy wyborze ofert uwzględniono rekomendacje komisji konkursowej.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1149-1150)

12) Cztery oferty wybrane w ww. konkursach ofert (na lata 2020-2023) – zawierały elementy określone w art. 14 ust. 1 ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1151)

13) Cztery ww. oferty złożone w ww. konkursach ofert – spełniały kryteria określone w regulaminie pracy komisji konkursowej.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1151)

14) W uregulowaniach wewnętrznych / regulaminie pracy komisji konkursowej (na lata 2020-2023) nie zawarto zapisów dotyczących procedury wyboru organizacji pozarządowych z list rezerwowych, gdyż jak wyjaśniła Sekretarza Powiatu *nie wynika to bezpośrednio z przepisów.*

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-704, 705-711, 960-966, 1151)

15) Wyniki ww. konkursów ofert – opublikowano niezwłocznie po wyborze oferty w BIP, zamieszczono na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa, zgodnie z art. 15 ust. 2j ustawy o dpp, a na stronie internetowej Powiatu w latach 2020-2022 (w konkursach na lata 2021-2023). Uchwała Zarządu Powiatu Nr 96/2019 z 12 grudnia 2019 r. w sprawie ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie „Powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego a także edukacji prawnej na terenie Powiatu Białogardzkiego w 2020 roku” – nie była zamieszczona na stronie internetowej powiatu, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 1151-1152)

16) Ogłoszenia o wynikach ww. konkursów ofert (w tym trzech w latach 2020-2022) zawierały wszystkie obligatoryjne informacje, określone w 15 ust. 2h ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 489-490, 529, 734, 1123)

17) We wszystkich ww. konkursach ofert (w tym trzech w latach 2020-2022) – dokonano wyboru wykonawcy zadania zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy o npp. Nie wystąpił obowiązek przekazania dziekanom informacji określonych w art. 9 ust. 1 pkt 1 lit. a, d oraz e albo ust. 3 ustawy o npp – na podstawie art. 10 ust. 2 ww. ustawy. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki zlecenia realizacji zadań związanych z nieodpłatną pomocą prawną, nieodpłatnym poradnictwem obywatelskim w trybie pozakonkursowym oraz w trybie określonym w art. 19a ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 401-414, 522-529, 696-711, 960-966, 1151)

1.4. Zawieranie umów z organizacjami pozarządowymi oraz z adwokatami i radcami prawnymi.

1) Starostwo zawarło niezwłocznie cztery umowy z wyłonionymi w ww. konkursach ofert organizacjami pozarządowymi (w terminie od 15 do 34 dni po ogłoszeniu wyników konkursów), zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 1152-1153)

2) Cztery umowy (w tym trzy w latach 2020-2022) zawarte z organizacjami pozarządowymi w wybranych w konkursach ofert na realizację zadania publicznego zawierały wszystkie elementy określone w art. 6 ust. 2 w związku z art. 11 ust. 7 ustawy o npp oraz w regulaminach konkursów, z tym, że nie określono w nich postanowień regulujących w sposób precyzyjny, która ze stron umowy (tj. Starostwo czy wykonawca umowy) zapewniać niezbędne urządzenia techniczne (m.in. komputer), zapewniające dostęp do bazy aktów prawnych (art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o npp), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W umowach zawartych z organizacjami pożytku publicznego określono postanowienia odnoszące się m.in. do zapewnienia przez Starostwo lokalu wyposażonego w materiały biurowe i meble oraz postanowienia dotyczące innych wymaganych warunków udzielania porad.

(akta kontroli str. 491-506, 639-656, 745-776, 1129-1146)

3) Wszystkie objęte analizą umowy w sprawie udzielania npp na terenie Powiatu (17 umów) zawarte z adwokatami i radcami prawnymi, wskazanymi przez OIRP i ORA (w tym 13 w latach 2020-2022) – zawierały elementy określone w art. 6 ust. 2 ustawy o npp oraz zasady odpowiedzialności zleceniobiorców za ich niewykonanie lub nienależyte wykonanie, ale nie określono w nich postanowień odnoszących się do kontroli wykonania zobowiązań umownych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 152-313)

4) W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki odmowy zawarcia umowy w sprawie udzielania npp – z adwokatami i radcami prawnymi, wskazanymi przez OIRP i ORA.

(akta kontroli str. 1154)

5) We wszystkich objętych analizą umowach (czterech zawartych z organizacjami pozarządowymi³⁰ i 17 – z adwokatami i radcami prawnymi³¹) zawarto postanowienia dotyczące powierzenia przetwarzania danych osobowych osób korzystających z npp lub npo. W umowach zawartych z adwokatami i radcami prawnymi określono, że zleceniobiorca (radca lub adwokat) jest zobowiązany do należytego zabezpieczenia danych osobowych, uzyskanych w związku z realizacją przedmiotu umowy i zachowania w poufności wszelkich informacji związanych z udzielaną pomocą prawną (§ 4 pkt 10 i 11). Ponadto w umowach określono, że *npp przysługuje osobie uprawnionej, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, o której mowa w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy po zmianach*. Do umowy dołączono załącznik w formie oświadczenia, w którym udzielający npp zobowiązywał się do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji otrzymanych od zleceniodawcy w związku wykonywaniem umowy.

(akta kontroli str. 152-313)

1.5. Finansowanie zadań.

W latach 2020-2023 na zadania w zakresie npp, npo i edukacji prawnej zaplanowano w budżecie Powiatu w każdym roku – po 132 000 zł (dział 755, rozdział 75515, § 2120). W badanym okresie dotacja została wykorzystana zgodnie z zasadami określonymi w art. 20 ust.1 ustawy o npp. Powiat prowadził ewidencję księgową w sposób umożliwiający wyodrębnienie poniesionych wydatków według tytułów określonych w ww. przepisie. Kwota wydatków zrealizowanych ze środków dotacji

³⁰ W tym trzech zawartych w latach 2020-2022.

³¹ W tym 13 zawartych w latach 2020-2022.

celowej wyniosła: 130 749 zł w 2020 r., 132 000 zł w 2021 r., 132 000 zł w 2022 r. i 57 757 zł do 30 czerwca 2023 r., w tym na:

- wynagrodzenia – 118 869 zł w 2020 r., 120 120 zł w 2021 r., 120 120 zł w 2022 r. i 54 822 zł do 30 czerwca 2023 r., co stanowiło odpowiednio: 91%, 91%, 91% i 95%³² środków dotacji;
- pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej zadań: po 7 920 zł w latach 2020-2022 i 2 935 zł do 30 czerwca 2023 r., co stanowiło odpowiednio: 6% w latach 2020–2022 i 5% do 30 czerwca 2023 r.;
- pokrycie kosztów zadań z zakresu edukacji prawnej: po 3 960 zł w latach 2020–2022, co stanowiło 3%; do 30 czerwca 2023 r. nie poniesiono kosztów z tego tytułu.

Kwota zwróconych (niewykorzystanych) środków dotacji celowej wyniosła w 2020 r. 1 251 zł. Powiat nie finansował realizacji zadań dotyczących npp, npo i edukacji prawnej ze środków własnych.

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki otrzymania od Wojewody środków dotacji po terminie, w którym Powiat zobowiązany był do dokonania wydatków na rzecz adwokatów i radców prawnych lub organizacji pozarządowych lub w niepełnej wysokości.

(akta kontroli str. 361, 1410-1499)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W 17 umowach w sprawie udzielania npp zawartych przez Starostwo z adwokatami i radcami prawnymi (w tym 13 zawartych w latach 2020-2022), wskazanymi przez OIRP i ORA – nie określono postanowień odnoszących się do kontroli wykonania zobowiązań umownych, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 152-313)

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 6a ustawy o npp umowa, na podstawie której adwokat lub radca prawny udziela nieodpłatnej pomocy prawnej zawiera w szczególności sposób organizowania w punkcie spotkania z mediatorem, o którym mowa w art. 8 ust. 12 pkt 1. W art. 6 ust. 2 pkt 6 i 7 ustawy o npp określono, że ww. umowa zawiera w szczególności zasady zapewniania przez adwokata lub radcę prawnego zastępstwa, w przypadku, gdy nie będzie on w stanie osobiście udzielać nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zasady jej rozwiązania.

Sekretarz wyjaśniła m.in.: *Zasady odpowiedzialności zleceniobiorców za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy określone są w Kodeksie cywilnym oraz ustawie o radcach prawnych i adwokatach, które mają odpowiednio zastosowanie i w miejscach, w których nie jest to wskazane w umowie stanowią jej uzupełnienie (do czego zresztą jest odniesienie w umowach). Zasadą jest, że w ramach stosunków zobowiązaniowych nie ma obowiązku powtarzania zapisów ustaw, które obowiązują w dacie ich zawarcia, z wyłączeniem, kiedy strony stosunku zobowiązaniowego (umowy) chcą zawrzeć korzystniejsze klauzule aniżeli te wynikające z obowiązujących aktów prawnych.*

(akta kontroli str. 1167-1668)

Ustawodawca nie obliguje do ujęcia w ww. umowach mechanizmów weryfikacji przez powiat prawidłowości realizacji umów. Należy jednak zwrócić uwagę, że katalog regulacji umów jest katalogiem otwartym. Oznacza to, że poza elementami, które

³² Do 30 czerwca 2023 r. – m.in. w związku z nieponiesieniem do tego dnia wydatków na edukację prawną.

obligatoryjnie muszą zostać w nich ujęte – mogą być również ujęte inne postanowienia, dlatego też prawa i obowiązki stron w tym zakresie powinny wynikać z treści podjętych przez nie zobowiązań, zabezpieczając interes prawny Powiatu.

2. We wszystkich czterech porozumieniach zawartych przez Powiat z ORA i OIRP, Starostwo nie zawarło postanowień odnoszących się do kontroli wykonania zobowiązań umownych oraz zasad odpowiedzialności zleceniobiorców za ich niewykonanie lub nienależyte wykonanie, co było działaniem nierzetelnym.

(akta kontr. 127-151)

Zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy o npp w porozumieniach zawieranych z powiatem, odpowiednio okręgowa rada adwokacka lub rada okręgowej izby radców prawnych zobowiązują się nie tylko do imiennego wskazywania adwokatów lub radców prawnych, ale także ich zastępców, którymi są adwokaci lub radcowie prawni, wyznaczeni do udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej w ramach ustalonego przez starostę harmonogramu. Okręgowa rada adwokacka wskazuje powiatowi zastępcę adwokata do udzielenia npp z imiennego wykazu adwokatów wyznaczonych do udzielania npp na obszarze powiatu, a okręgowa izba radców prawnych uchwała listy radców prawnych wyznaczonych do udzielania npp ich zastępców. W odniesieniu do samorządu radców prawnych, dziekan sporządza projekt listy radców wyznaczonych do udzielania pomocy i ich zastępców, przy czym już na etapie składania deklaracji udzielania npp radca prawny może wskazać swoją gotowość bycia zastępcą radcy wyznaczonego.

Sekretarz wyjaśniła m.in.: *Corocznie projekt porozumienia pomiędzy ORA i OIRP zostaje przesłany w celu zapoznania się i ewentualnie naniesienia poprawek. Projekt porozumienia jest w całości akceptowany w formie przesłanej przez Powiat i zawiera wszystkie elementy wskazane w ustawie npp.*

(akta kontroli str. 1668)

Ustawodawca nie obliguje do ujęcia w ww. porozumieniach mechanizmów weryfikacji przez powiat prawidłowości realizacji porozumień. Należy jednak zwrócić uwagę, że katalog regulacji porozumień jest katalogiem otwartym. Oznacza to, że poza elementami, które obligatoryjnie muszą zostać w nich ujęte – mogą być również ujęte inne postanowienia, dlatego też prawa i obowiązki stron w tym zakresie powinny wynikać z treści podjętych przez nie zobowiązań, zabezpieczając interes prawny Powiatu.

3. Uchwała Zarządu Powiatu Nr 96/2019 z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie ogłoszenia wyników otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie „Powierzenia prowadzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego a także edukacji prawnej na terenie Powiatu Białogardzkiego w 2020 roku” – nie była zamieszczona na stronie internetowej powiatu, co stanowiło naruszenie wymogu określonego w art. 15 ust. 2j ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 1151-1152)

Zgodnie z art. 15 ust. 2j ustawy o dpp wyniki otwartego konkursu ogłasza się niezwłocznie po wyborze oferty w sposób określony w art. 13 ust. 3 ww. ustawy, tj. w BIP, a także w siedzibie oraz na stronie internetowej organu administracji publicznej.

Sekretarza Powiatu wyjaśniła, że wynikało to z usterki technicznej.

(akta kontroli str. 1156-1160, 1507-1508)

4. W czterech umowach w sprawie udzielania npp / npo zawartych z organizacjami pozarządowymi, którym zlecono realizację ww. zadań w latach 2020-2023 (w tym trzech zawartych w latach 2020-2022) – nie zawarto postanowień regulujących w sposób precyzyjny, która ze stron umowy (tj. Starostwo czy wykonawca umowy) zobowiązana była zapewnić niezbędne urządzenia techniczne (art. 6 ust. 2 pkt 4 ustawy o npp), którymi był m.in., określony w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej – komputer wraz z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej i komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej (określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 i rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej).

Było to działanie nierzetelne, gdyż w art. 6 ust. 2 pkt 4 i pkt 5 ustawy o npp określono, że umowa zawiera wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych oraz zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie npp.

W § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej określono, że w lokalu, w którym jest udzielana ww. pomoc i poradnictwo zapewnia się:

- komputer wraz z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, oprogramowaniem komputerowym do systemu informacji prawnej, z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu;
- dostęp do urządzenia do przenoszenia dokumentacji w postaci elektronicznej.

W umowach zawartych z organizacjami pożytku publicznego określono postanowienia odnoszące się do zapewnienia przez Starostwo lokalu wyposażonego w materiały biurowe i meble oraz postanowienia dotyczące innych wymaganych warunków udzielania porad, ale nie zawarto szczegółowych postanowień, która ze stron umowy zobowiązana jest do zapewniania ww. komputera wraz z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej i komputerowego systemu informacji prawnej, wraz z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu, a także urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej (określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 i rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej).

(akta kontroli str. 491-506, 639-656, 745-776, 1129-1146)

Pracownik Wydziału Organizacji odpowiedzialny za bieżący nadzór i obsługę administracyjną zadania npp / npo wyjaśniła³³: *osoby świadczące usługi npp i npo na własne życzenie używają własnych laptopów.*

(akta kontroli str. 1155-1160)

Sekretarz wyjaśniła m.in.: *W umowach z organizacjami pozarządowymi nie zostały zawarte elementy określone w pytaniu, z uwagi na fakt, że wyposażenie punktów, w których udzielana jest przez nie npp / npo szczegółowo określone i opisane jest w porozumieniach zawartych z gminami. Punkty, w których udzielana jest npp / npo są / były wyposażone w sposób kompletny opisany w zapytaniu. Skoro porozumienie realizuje zapisy wynikające z ustawy i rozporządzenia dotyczące punktów npp / npo to niecelowym i bezprzedmiotowym byłoby regulowanie tego dodatkowo z organizacjami pozarządowymi.*

(akta kontroli str. 1668)

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 4 i pkt 5 ustawy o npp – to umowa z adwokatem lub radcą prawnym zawiera wskazanie niezbędnych urządzeń technicznych, w tym zapewniających dostęp do bazy aktów prawnych oraz zasady zapewniania dostępu do bazy aktów prawnych umożliwiającego udzielanie npp.

Ponadto, wskazane w wyjaśnieniach porozumienia z gminami w sprawie nieodpłatnego udostępnienia lokalu w celu udzielania npp / npo nie zawierały postanowień regulujących w sposób precyzyjny, która ze stron umowy w sprawie udzielania npp / npo (tj. Starostwo czy adwokat / radca prawnym) zobowiązana była zapewnić niezbędne urządzenia techniczne (art. 6 ust. 2 pkt 4 i pkt 5 ustawy o npp), którymi był m.in., określony w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej – komputer wraz z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej oraz oprogramowaniem komputerowym do systemu informacji prawnej, a także urządzenia pozwalającego na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej.

Podkreślić także należy, że umowy w sprawie npp zawarte z adwokatami i radcami prawnymi określały, że komputer zapewnia Starostwo.

(akta kontroli str. 92-125, 152-313)

OCENA CZĄSTKOWA

Starostwo zapewniło odpowiednie warunki prawne i organizacyjne umożliwiające realizację obowiązków związanych z udzielaniem npp, świadczeniem npo oraz edukacją prawną. Starostwo prawidłowo przeprowadziło konkursy ofert (z wyjątkiem zamieszczenia ogłoszenia o wyniku jednego konkursu na stronie internetowej³⁴), dokonało wyboru organizacji pozarządowych w celu realizacji ww. zadań oraz udzieliło dotacji.

Stwierdzone nieprawidłowości – dotyczące nieokreślenia dodatkowych postanowień odnoszących się do kontroli zobowiązań w umowach zawartych z adwokatami i radcami prawnymi oraz w porozumieniach z ORA i OIRP, a także szczegółowych postanowień dotyczących zapewniania niezbędnych urządzeń technicznych (określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej) w umowach z organizacjami pozarządowymi – były działaniami nierzetelnymi, ale nie miały wpływu na prawidłową realizację ww. zadań, opisaną w dalszej części wystąpienia pokontrolnego.

³³ W trakcie oględzin.

³⁴ Przeprowadzonego w 2019 r. (na realizację zadań w 2020 r.).

2. Zgodność z przepisami i rzetelność realizacji zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

2.1. Liczba punktów, warunki lokalowe i działania informacyjne.

1) W Powiecie funkcjonowały w każdym roku objętym kontrolą dwa punkty npp oraz npo w trzech lokalizacjach, z tego:

- punkt npp obsługiwany przez adwokata / radcę prawnego na podstawie porozumień zawartych z ORA i OIRP (w siedzibie Starostwa w latach 2020-2023);
- punkt npp i npo obsługiwany przez organizacje pozarządowe (w dwóch lokalizacjach: Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Tychowie w latach 2020-2021, a następnie w Urzędzie Gminy w Tychowie w latach 2022-2023 oraz w Karlińskim Ośrodku Kultury w Karlinie).

(akta kontroli str. 362)

2) Starosta zapewnił działanie punktów npp i npo w wymaganej liczbie, zgodnie z art. 8 pkt 2 ustawy o npp. Lokalizacja oraz harmonogram działania punktów zapewniały dostęp osobom uprawnionym (w wymiarze pięciu dni w tygodniu – podczas dyżurów trwających co najmniej cztery godziny dziennie z wyłączeniem dni wolnych od pracy) zgodnie z art. 8 pkt 3 ustawy o npp. Ustalone godziny dyżurów w ww. punktach (m.in. od 9:00 do 19:00) umożliwiały skorzystanie z tych usług także osobom aktywnym zawodowo oraz uczącym się.

Punkty npp i npo były usytuowane w lokalach, do których tytuł prawny posiadał Powiat lub gminy, w ramach posiadanych zasobów. Punkty pomocy prawnej udzielanej przez adwokatów i radców prawnych znajdowały się w miastach: Białogardzie, Karlinie i Tychowie.

(akta kontroli str. 127-313, 491-505, 639-656, 745-776, 1129-1146, 1155-1160)

3) Starosta sporządzał i aktualizował listy jednostek nieodpłatnego poradnictwa dostępnego dla mieszkańców Powiatu, które obejmowały npp i npo ze wskazaniem punktów i dyżurów, o których mowa w art. 8 ustawy o npp. Listy zawierały informacje określone w art. 8 ust. 4 ustawy o npp, w tym o sposobie dokonywania zgłoszeń oraz o numerze telefonu oraz informację o możliwości dokonywania zgłoszeń za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej, zgodnie z art. 8 ust. 5 ustawy o npp. Listę jednostek nieodpłatnego poradnictwa Starosta udostępniał w BIP oraz na stronie internetowej Urzędu Starostwa oraz w sposób zwyczajowo przyjęty (poprzez rozesłanie list w formie elektronicznej do urzędów gmin Powiatu w celu ich udostępnienia mieszkańcom), zgodnie z art. 8a ustawy o npp.

(akta kontroli str. 1500)

4) Starosta upowszechniał w latach 2020-2023 wiedzę o systemie npp i npo wśród mieszkańców Powiatu poprzez zamieszczanie artykułów i informacji na stronie internetowej Powiatu oraz w prasie o zasięgu lokalnym, a także poprzez promocję projektu zleconą organizacjom pozarządowym, w ramach realizacji zadania publicznego.

Sekretarz Powiatu wyjaśniła m.in.: że w 2021 pracownicy Wydziału Organizacji, w ramach art. 9 ust. 4 ustawy o npp, rozpropagowali ulotki na terenie Miasta Białogard. Materiały promocyjne przekazane zostały również do instytucji oraz Klubów Seniora. W Biuletynie Informacyjnym Nr 4 z lipca 2023 roku zostały zawarte informacje o świadczeniu npp. Wydane zostały również informatory.

(akta kontroli str. 1500-1501, 1502-1534)

5) Starosta przekazywała (drogą elektroniczną³⁵) dziekanom ORA i OIRP oraz organizacjom pozarządowym właściwe opinie zawarte w części B karty pomocy w sposób i w terminie (co najmniej raz w miesiącu³⁶ – w przypadkach, w których zostały sporządzone przez osoby uprawnione ww. opinie), zgodnie z wymogami określonymi w § 9 ust. 1-5 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

(akta kontroli str. 1501, 1535-1571)

6) Objęte kontrolą cztery zbiorcze informacje o wykonaniu zadań polegających na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej (za II kwartał lat 2020-2023) były terminowo przekazywane przez Starostę Ministrowi Sprawiedliwości (drogą elektroniczną³⁷), za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o npp.

Starosta sporządzała ww. informację, na podstawie kart pomocy przekazanych mu za okres kwartału ze wszystkich punktów npp / npo, zgodnie ze wzorem określonym w § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

(akta kontroli str. 1502, 1572-1575)

7) W latach 2020-2022 Starosta realizował postanowień odnoszących się do npp, npo oraz edukacji prawnej określonych w rocznych Programach współpracy z organizacjami pozarządowymi.

(akta kontroli str. 52-86, 1507, 1576-1614)

Umowy zawarte na lata 2020-2022 z organizacjami pożytku publicznego w celu realizacji ww. zadań publicznych zostały zrealizowane, a umowy zawarte na 2023 r. były w trakcie realizacji (wg stanu na 30 czerwca).

Starosta przekazał Radzie Powiatu oraz opublikował w BIP sprawozdanie z realizacji ww. Programów za lata 2020-2022, w których określono zakres realizowanych zadań, osiągnięte rezultaty / efekty oraz beneficjentów wsparcia.

(akta kontroli str. 1507)

8) Trzy lokale³⁸, w których udzielane była npp przez adwokatów / radców prawnych (w Białogardzie) oraz npp i npo – przez organizację pozarządową (w Tychowie i Karlinie) odpowiadały wymogom określonym m.in. w § 5 ust. 1 pkt 1-2, ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej. Pomieszczenia lokali w Białogardzie, Karlinie i Tychowie umożliwiały zachowanie dyskrecji przy uzyskiwaniu pomocy przez osoby uprawnione. Zapewniono w nich miejsca przeznaczone dla osób oczekujących na udzielenie pomocy / poradnictwa. W miejscach przeznaczonych dla osób oczekujących udostępniono informacje określone w § 5 ust. 3a i ust. 4 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej, m.in. karty informacyjne poradnictwa dotyczące npp i npo, które zawierały elementy określone we wzorze kraty (§ 6 ww. rozporządzenia); karty informacyjne poradnictwa innego typu niż wyżej wymienione (np. *Aktywny i Świadomy Senior*) oraz zamkniętą, nieprzezroczystą i oznakowaną urnę na wypełnione karty pomocy (część B). Dostęp do ww. pomieszczeń dostosowany był do potrzeb osób niepełnosprawnych, zgodnie z wymogami § 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej.

Na zewnątrz lokali w Białogardzie (zlokalizowanego w siedzibie Starostwa) oraz w Tychowie (w Urzędzie Gminy) i Karlinie (w Karlińskim Centrum Kultury)

³⁵ Od 1 stycznia 2022 r. – w tym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego.

³⁶ M.in. za miesiąc luty i maj 2020-2023.

³⁷ Za pośrednictwem systemu informatycznego (Obsługa NPP-NPO).

³⁸ W których przeprowadzono oględziny przez kontrolera NIK.

umieszczono tablicę z oznaczeniem punktu ze wskazaniem, że w lokalu udzielana była npp oraz npo, a także informacje określającą dni i godziny dyżurów, a także dane kontaktowe potrzebne do zgłoszenia wizyty, o których mowa w art. 8 ust. 5 ustawy o npp, zgodnie z wymogiem w § 5 ust. 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatanej pomocy prawnej.

(akta kontroli str. 1156-1160, 1507-1508, 1664-1666)

W lokalach w Karlinie i Tychowie³⁹ (wg stanu na 27 września 2023 r. – w trakcie oględzin przeprowadzonych przez kontrolera NIK) nie było:

- komputera wraz z dostępem do oprogramowania do edycji tekstów, umożliwiającego przesyłanie, odbieranie danych i porozumiewanie się na odległość środkami komunikacji elektronicznej, oprogramowaniem komputerowym do systemu informacji prawnej, z bazą aktów prawnych, w tym przepisów prawa powszechnie obowiązującego, orzecznictwa i materiałów pomocniczych, z dostępem do bazy aktów prawa miejscowego obowiązującego na obszarze danego powiatu i powiatów ościennych, w tym gmin wchodzących w skład danego powiatu;
- urzędzenia pozwalające na przenoszenie dokumentacji do postaci elektronicznej.

(akta kontroli str. 1156-1160)

Pracownik Wydziału Organizacji odpowiedzialny za bieżący nadzór i obsługę administracyjną zadania npp / npo wyjaśniła (w trakcie oględzin): *osoby świadczące usługi npp i npo na własne życzenie używają własnych laptopów.*

(akta kontroli str. 1155-1160)

9) W okresie objętym kontrolą Starosta, zgodnie z § 5 ust. 3a rozporządzenia w sprawie nieodpłatanej pomocy prawnej, zapewnił możliwość dokonywania zgłoszeń w formie przewidzianej w art. 8 ust. 5 ustawy o npp (telefonicznie oraz za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość w przypadkach określonych w art. 8 ust. 8 oraz 28a ustawy o npp). W umowach zawartych z organizacjami pozarządowymi w sprawie npp / npo (na latach 2020-2023) zawarto postanowienia odnoszące się do umawiania wizyt ww. formach.

Informacje o działalności punktów zlokalizowanych na terenie Powiatu oraz o sposobie dokonywania zgłoszeń udostępniono m.in. na stronie internetowej Starostwa (w latach 2020-2023) oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Starostwa.

W latach 2020-2023 (do 30 czerwca) nie wpłynęły do Starostwa skargi, w tym na trudności w uzyskaniu wsparcia w zakresie npp / npo.

(akta kontroli str. 491-505, 639-656, 745-776, 1129-1146, 1507)

10) W sprawie przeprowadzania analiz skali zainteresowania działalnością poszczególnych punktów celem dostosowania ich lokalizacji i harmonogramu pracy do rzeczywistych potrzeb w tym zakresie, Sekretarz Powiatu wyjaśniła m.in. *Przeanalizowano skalę zainteresowania działalnością poszczególnych punktów i po analizie stwierdzono, że lokalizacja punktu, który wcześniej znajdował się w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Tychowie jest mało obleganym punktem. W punkcie odnotowano małą liczbę udzielonych porad. W 2021 r. wystosowano pismo do Burmistrza Tychowa z zapytaniem o umożliwienie udostępnienia pomieszczenia na rok 2022, w którym będzie znajdować się punkt na terenie gminy Tychowo. Burmistrz Tychowa wyraził zgodę i zostało podpisane stosowne porozumienie.*

(akta kontroli str. 1508)

---

³⁹ Tj. w pomieszczeniu: na piętrze Karlińskiego Centrum Kultury w Karlinie i na piętrze Urzędu Gminy w Tychowie.

W latach 2020-2023 (do 30 czerwca) liczba porad npp udzielanych w punkcie zlokalizowanym w Białogardzie wynosiła odpowiednio: 307, 201, 331 i 168 porad, natomiast udzielanych w Tychowie i Karlinie wynosiła odpowiednio: 20, 95, 158, 82 porady, co potwierdza prawidłowość analiz przeprowadzonych przez Starostwo ww. zakresie.

(akta kontroli str. 367-383, 1508)

2.2. Realizacja umów.

1) W latach 2020-2023 (do 30 czerwca) realizację zadań Powiatu z zakresu npp i npo oraz edukacji prawnej powierzono organizacjom pożytku publicznego na podstawie czterech umów zawartych na łączną kwotę 452 505,75 zł. (tj. odpowiednio w każdym roku kontrolowanego okresu: 130 748,75 zł, 132 000 zł, 132 000 zł oraz 57 757 zł). Środki finansowe na realizację ww. zadań Starostwo przekazywało organizacjom w terminie i na zasadach określonych w ww. umowach, m.in. w miesięcznych transzach, które przekazywanie nie uzależniono od określonych działań (np. od złożenia sprawozdania częściowego z realizacji umowy).

(akta kontroli str. 127-151, 361)

2) W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek bezumownego świadczenia usług z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa oraz edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 1508)

3) W badanym okresie nie stwierdzono przypadków realizacji zadania w zakresie npp lub npo przez aplikantów adwokackich lub radcowskich.

(akta kontroli str. 1508)

2.3. Rozliczenie przekazanych dotacji i kontrola zadań.

1) W latach 2020-2023 (do 30 czerwca), na podstawie czterech analizowanych umów zawartych z organizacjami pożytku publicznego, wydatkowano łącznie 452 505,75 zł. (tj. 85,7% łącznej wartości zaplanowanych środków na dotację), odpowiednio w: 130 748,7 (99%); 132 000 zł (100%), 132 000 zł (100 %) i 57 757 zł (43,8%).

Objęte kontrolą trzy sprawozdania z realizacji zadań w zakresie npp, npo i edukacji prawnej (za lata 2020-2022) składane przez organizacje pozarządowe (na podstawie ww. umów) były weryfikowane przez Starostwo na podstawie sprawozdań merytorycznych, sprawozdań finansowych oraz dokumentów źródłowych (m.in. faktur).

Na sprawozdaniach tych zachowano ślad rewizyjny osób dokonujących weryfikacji merytorycznej (Wydział organizacji) i rachunkowej (Wydział Budżetu i Finansów).

(akta kontroli str. 361, 1352-1353, 1637-1645, 1647-1654, 1655-1662)

W notatkach służbowych z weryfikacji ww. sprawozdań nie odnotowano informacji w zakresie oceny realizacji zadania wg kryteriów określonych w art. 17 ustawy o dpp. Starostwo przeprowadzało incydentalne kontrole monitorowania świadczenia usług powierzonych organizacjom pożytku publicznego.

(akta kontroli str. 1616-1630)

Sekretarz Powiatu wyjaśniła m.in., że *sprawozdania końcowe z wykonania zadania publicznego dotyczącego npp i npo zostały zweryfikowane na podstawie złożonych ofert⁴⁰, z których wyłoniono organizację pozarządową (...).*

(akta kontroli str. 1508)

---

⁴⁰ W ofertach określono rodzaje i liczbę zadań w zakresie edukacji prawnej.

2) Sprawozdania za lata 2020-2022 z realizacji zadania publicznego w zakresie npp i npo były składane przez organizacje pozarządowe terminowo. Sprawozdania zostały złożone w terminie: za 2020 r. – 28 stycznia 2021 r.; 2021 r. – 21 stycznia 2022 r. i za 2022 r. – 23 stycznia 2023 r. Wszystkie sprawozdania były złożone prawidłowo, zgodnie ze wzorem określonym w rozporządzeniu w sprawie ramowych wzorów umów.

(akta kontroli str. 1508, 1637-1662)

3) W latach 2020-2022 wystąpił jeden przypadek (w 2020 r.) skutkujący koniecznością zwrotu części środków otrzymanej dotacji na łączną kwotę 1 251,25 zł (tj. 0,9% środków przekazanych organizacjom na dotację w 2020 r. ogółem). Zwrot środków dotacji związany był z niezłożeniem przez adwokata faktury za zrealizowane dyżury w punkcie npp w Białogardzie.

(akta kontroli str. 361)

4) W okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadku niez zaakceptowania sprawozdania z wykonania zadania z zakresu npp, npo oraz edukacji prawnej.

(akta kontroli str. 1509)

5) Starostwo przeprowadzało bieżące kontrole w punktach realizacji zadań z zakresu zadań npp i npo powierzonych organizacjom pożytku publicznego oraz adwokatom / radcom prawnym. Wyniki kontroli dokumentowano w formie notatek w latach 2022-2023 (odpowiednio z: siedmiu kontroli przeprowadzonych w 2022 r. i ośmiu – w 2023 r.). W okresie objętym kontrolą Starostwo nie stwierdziło nieprawidłowości w realizacji ww. zadań. W latach 2020-2021 nie dokumentowano faktu przeprowadzenia kontroli w punktach npp / npo i wyników tych kontroli (w tym zaleceń pokontrolnych) oraz nie przeprowadzono corocznie kompleksowej kontroli podmiotów realizujących zadania npp / npo, wg kryteriów określonych w art. 17 ustawy o dpp, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1509, 1616-1630)

6) W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek rozwiązania umowy z organizacją pozarządową na podstawie art. 11 ust. 9 ustawy o npp.

W ramach kontroli wykonywania umów przez organizacje pozarządowe Starostwo dokonywało sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa udziela npp / npo, zgodnie z warunkami, o których mowa w art. 11d ustawy o npp.

(akta kontroli str. 1509)

7) W latach 2020-2023 (do 30 czerwca) Starostwo nie przeprowadzało odrębnych kontroli wykonania zobowiązań wynikających z zawartych porozumień z ORA i OIRP – w okresie objętym kontrolą nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie realizacji npp nie wpłynęły skargi w tym zakresie, wymagających ich wyjaśnienia i podjęcia działań przez Starostwo.

Sekretarz Powiatu wyjaśniła m.in.: (...) że *przeprowadzano kontrole dotyczące obecności prawnika na dyżurze. Ponadto weryfikacja odbywała się przez Centralny system teleinformatyczny do obsługi npp, npo oraz edukacji prawnej.*

(akta kontroli str. 348-352, 1616-1630)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek rozwiązania umów w sprawie udzielania npp przez adwokatów / radców prawnych.

(akta kontroli str. 1508)

8) W okresie objętym kontrolą nie wystąpił przypadek podwykonawstwa przy udzielaniu npp przez adwokatów lub radców prawnych.

(akta kontroli str. 1509)

2.4. Edukacja prawna.

1) W okresie objętym kontrolą Starosta nie zlecał zadań z zakresu edukacji prawnej podmiotom wskazanym w art. 15 ust. 1 ustawy o npp (innym niż wymienione w art. 11 ust. 7 ww. ustawy). Nie wystąpiły przypadki zlecenia zadania publicznego z zakresu edukacji prawnej organizacjom pozarządowym z pominięciem otwartego konkursu ofert określonego, w tym w trybie w art. 19a ust. 1 ustawy o dpp. Nie wystąpiły przypadki zlecenia zadania publicznego z zakresu edukacji prawnej organizacjom pozarządowym z pominięciem otwartego konkursu ofert określonego, w tym w trybie określonym w art. 19a ust. 1 ustawy o dpp.

(akta kontroli str. 1202, 1221-1222, 1352-1353)

2) Zadania z zakresu edukacji prawnej Powiat zlecał organizacjom pozarządowym w trybie konkursu ofert łącznie z zadaniami zakresu npp / npo.

(akta kontroli str. 361, 639-656, 745-776, 1129-1146)

Działania Powiatu w zakresie edukacji prawnej udzielanej przez organizacje pożytku publicznego (na podstawie art. 11 ust 7 ustawy o npp) dotyczyły m.in.:

- w 2020 r. – spraw rodzinnych, dziedziczenia, własności rzeczy, lokali i innych nieruchomości. Działania edukacyjne prowadzono m.in. w formie: wykładów i publikacji w serwisach internetowych (łącznie trzy działania);
- w 2021 r. – przestępstw i wykroczeń, dziedziczenia, świadczeń i zasiłków, zatrudnienia, urzędów i sądów. Działania edukacyjne prowadzono m.in. w formie: publikacji w mediach i w serwisach internetowych, warsztatów, kampanii społecznych, informatorów i poradników papierowych (łącznie 46 działań);
- w 2022 r. – przestępstw i wykroczeń, spraw rodzinnych, dziedziczenia, własności rzeczy ruchomych, lokali mieszkalnych i innych nieruchomości. Działania edukacyjne prowadzono m.in. w formie: publikacji w mediach i w serwisach internetowych oraz kampanii społecznych (łącznie 25 działań);
- w 2023 r. (do 30 czerwca) – spraw rodzinnych, prawa pracy, dziedziczenia, własności rzeczy, lokali i innych nieruchomości. Działania edukacyjne prowadzono m.in. w formie: wykładów, publikacji w serwisach internetowych, kampanii społecznych, z których skorzystali mieszkańcy Powiatu, w tym seniorzy i uczniowie szkół (łącznie 14 działań).

(akta kontroli str. 364-366, 368-383, 460-476, 541-558, 801-828, 1001-1025, 1202, 1221-1222, 1352-1353)

Na podstawie czterech objętych analizą umów zawartych z organizacjami pozarządowymi (na lata 2020-2023) Starostwo zlecało realizację zadań z zakresu edukacji prawnej w wymiarze od sześciu do 20 zadań roku (na Punkt)⁴¹, w formach, o których mowa w art. 3b ust. 2 ustawy o npp. Organizacje pozarządowe zrealizowały zleczone zadania w zakresie edukacji prawnej w latach 2020-2022 i szczegółowo opisywały je w sprawozdaniach z wykonania zadania.

(akta kontroli str. 364-366, 372-383, 439-442, 547-549, 811-815, 1009-1012, 1202, 1221-1222, 1352-1353)

2) W okresie objętym kontrolą poza zadaniami z zakresu edukacji prawnej, zleconymi w trybie ustawy o npp, nie realizowano innych zadań edukacyjnych.

(akta kontroli str. 364-366)

⁴¹ Odpowiednio: sześć zadań na 2020 r.; 12 – na 2021 r.; 20 – na 2022 r. i 18 – na 2023.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. Powiat w badanym okresie nie przeprowadził corocznie kompleksowej kontroli podmiotów realizujących zadania w zakresie udzielania npp i świadczenia npo.

Starostwo przeprowadzało incydentalne kontrole w punktach udzielania npp / npo powierzonych organizacjom pożytku publicznego oraz adwokatom / radcom prawnym. Z ich przeprowadzenia sporządzano w latach 2022-2023 notatki służbowe. W notatkach potwierdzano fakt przeprowadzenia bieżącej kontroli, ale nie odnotowano informacji w zakresie oceny realizacji zadania wg kryteriów określonych w art. 17 ustawy o dpp. W trakcie kontroli NIK nie przedstawiono i nie przekazano notatek służbowych z przeprowadzenia bieżących kontroli w latach 2020-2021. Zatem działania Starostwa w zakresie kontroli wykonywanie umów w sprawie npp / npo, na podstawie których przekazano dotacje w łącznej kwocie 452 505,75 zł, należy uznać za nierzetelne, mając na uwadze dyspozycję określoną w art. 11 ust. 8 ustawy o npp oraz zasady i standardy kontroli zarządczej.

(akta kontroli str. 361, 364-366, 1202, 1221-1222, 1352-1353, 1616-1630)

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy o npp starosta kontroluje wykonywanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie o dpp. W ramach tej kontroli starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa udziela npp lub świadczy npo zgodnie z warunkami (art. 11 ust. 8a ww. ustawy w związku z art. 11d). Stosownie do art. 17 ustawy o dpp organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności: 1) stopnia realizacji zadania; 2) efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania; 3) prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania; 4) prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem.

Sekretarz Powiatu wyjaśniła, że: (...) *w ramach realizacji powierzonego zadania organizacji pozarządowej Starosta sprawuje bieżący nadzór nad realizacją zadania zgodnie z zawartą umową. Pracownik Wydziału Organizacji zwracał się do organizacji pozarządowej o złożenie informacji o realizacji działań wraz z załącznikiem dokumentów księgowych.*

(akta kontroli str. 1509)

2. Starostwo nie dokumentowało w latach 2020-2021 czynności kontrolnych, które odbyły się w miejscu udzielania npp / świadczenia npo powierzonych organizacjom pożytku publicznego oraz adwokatom i radcom prawnym oraz wyników tych kontroli, w tym zaleceń pokontrolnych, co było działaniem nierzetelnym. W związku z powyższym nie można było ustalić: jakie były wyniki tych kontroli oraz czy rzetelnie egzekwowano realizację zaleceń sformułowanych w wyniku tych kontroli.

(akta kontroli str. 1616-1630, 1668)

W umowach zawartych z organizacjami pożytku publicznego określono postanowienia odnoszące się do kontroli (w toku realizacji zadania i po jego zakończeniu, m.in. na podstawie dokumentów źródłowych). Starostwo zobowiązało się powiadomić o wynikach kontroli zleceńbiorcę, a w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości – przekazać wnioski i zalecenia. Zleceńbiorca – organizacja zobowiązała się powiadomić Starostwo o wykonaniu zaleceń i wniosków.

(akta kontroli str. 151-313, 364-366, 1202, 1221-1222, 1352-1353, 1616-1630)

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy o npp starosta kontroluje wykonywanie umowy przez organizację pozarządową na zasadach określonych w ustawie o dpp.

W sprawie niedokumentowania w latach 2020-2021 faktu przeprowadzenia kontroli w punktach npp / npo i wyników tych kontroli (w tym zaleceń pokontrolnych), Sekretarz wyjaśniła m.in.: *Nad działalnością punktów npp / npo sprawowany jest bieżący nadzór przez Wydział Organizacji. Nie zaobserwowano zjawisk uzasadniających przeprowadzenie dodatkowych kontroli, która zgodnie z ustawy o npp ma charakter fakultatywny. Dodatkowo w latach 2020–2023 przeprowadzana była kontrola przez Wojewodę w zakresie „Realizacja zadań z zakresu administracji rządowej polegających na udzieleniu nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczeniu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej przez Powiat w 2020 r.”.*

(akta kontroli str. 1668)

Na podstawie art. 68 ust. 2 pkt 2 i 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁴² starosta zobowiązany jest do zapewnienia prawidłowej realizacji zadań. Celem kontroli zarządczej jest zapewnienie w szczególności: zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi; skuteczności i efektywności działania; ochrony zasobów i zarządzania ryzykiem. Zgodnie ze standardami kontroli zarządczej (pkt 18 cz. D *Informacja i Komunikacja*) zawartych w Komunikacie Ministra Finansów – należy zapewnić efektywny system wymiany ważnych informacji z podmiotami zewnętrznymi mającymi wpływ na osiągnięcie celów i realizacji zadań.

Zdaniem NIK konieczność dokumentacji czynności i zdarzeń warunkowana jest przede wszystkim względami dowodowymi, które umożliwiają odtworzenie przeprowadzonych czynności oraz poczynionych ustaleń. Dokumentowanie przebiegu kontroli spełnia również istotną funkcję gwarancyjną dla podmiotu poddanego kontroli. Forma pisemna udokumentowania przeprowadzonej kontroli daje kontrolowanemu możliwość ustosunkowania się do treści protokołu i ewentualną możliwość wniesienia zastrzeżeń w przypadku rozbieżnej interpretacji ustalonych stanów faktycznych – co dodatkowo daje kontrolowanemu pewność, że przebieg kontroli utrwalony został zgodnie ze stanem rzeczywistym. Brak udokumentowania przeprowadzonych działań w formie pisemnej nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie faktu ich przeprowadzenia.

W kolejnych latach 2022-2023 Starostwo prawidłowo realizowało ww. obowiązek.

OCENA CZĄSTKOWA

Starostwo zgodnie z przepisami realizowało zadania w zakresie udzielania npp, świadczenia npo oraz edukacji prawnej. Na terenie Powiatu terminowo uruchomiono właściwą liczbę punktów npp i npo. Starostwo prawidłowo rozliczyło wykonanie umów w sprawie npp i npo, w tym zaplanowane zadania z zakresu edukacji prawnej, na które wydatkowano łącznie 452 505,75 zł. Dotacje wykorzystano zgodnie z zasadami określonymi w art. 20 ustawy o npp. Starostwo nie przeprowadzało corocznie kompleksowej kontroli podmiotów realizujących zadania w zakresie udzielania npp i świadczenia npo wg kryteriów określonych w art. 17 ustawy o dpp, ograniczając się do weryfikacji sprawozdań z realizacji ww. zadań przekazywanych przez organizację pozarządową oraz bieżących kontroli w punktach, nie dokumentując jednak wyników tych kontroli w latach 2020-2021. Zatem działania Starostwa w zakresie kontroli wykonywanie umów w sprawie npp / npo, na podstawie których przekazano dotacje w okresie objętym kontrolą w łącznej kwocie 452 505,75 zł, należy uznać za nierzetelne, mając na uwadze dyspozycję określoną w art. 11 ust. 8 i 8a ustawy o npp. oraz zasady i standardy kontroli zarządczej.

⁴² Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm.

OBSZAR

3. Działania powiatów w zakresie efektywnego udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej i efektywnego świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

Opis stanu faktycznego

1) W latach 2020–2023 (do 30 czerwca) udzielono łącznie 1 362 porady (karty), odpowiednio 327, 296, 489, 250. W 2020 r. na dwa prowadzone punkty przypadało od 20 do 307 porad; w 2021 r. od 95 do 201 porad; w 2022 r. od 158 do 331 porad i w 2023 r. od 82 do 168 porad. Porady dotyczyły najczęściej prawa cywilnego⁴³, rodzinnego⁴⁴ i karnego⁴⁵.

Czas poświęcony na udzielenie porady wynosił w większości przypadków od 15 minut do 30 minut – 585 (42,9%) porad (odpowiednio: 149, 127, 168 i 141) oraz powyżej 30 minut do 45 minut – 387 (28,4%) porad (odpowiednio: 69, 102, 138, 78).

Z porad npp / npo korzystały osoby w przedziale wieku m.in.:

- powyżej 25 do 35 lat – 16,7% porad (odpowiednio: 49, 41, 94, 44);
- powyżej 35 do 45 lat – 21,3% (odpowiednio: 65, 65, 111, 49);
- powyżej 45 do 55 lat – 15,3% (odpowiednio: 49, 59, 75, 26);
- powyżej 65 do 75 lat – 16,5% (odpowiednio: 65, 42, 76, 42).

Najmniej z porad korzystały osoby w wieku do 18 lat – łącznie trzy porady oraz osoby powyżej 85 lat – łącznie 13 porad.

(akta kontroli str. 367-380)

Liczba porad na 1000 mieszkańców wynosiła od 5,9 w 2023 r.; 6,3 i 6,9 w 2021 r. i 2020 r. do 10,9 w 2022 r.

(akta kontroli str. 367-380, 387)

W zakresie npp / npo udzielono w:

- 2020 r. – 327 porad (w tym 307 – przez adwokatów / radców prawnych i 20 – przez organizacje pożytku publicznego);
- 2021 r. – 296 porad (w tym 201 – przez adwokatów / radców prawnych i 95 – przez organizacje pożytku publicznego);
- 2022 r. – 489 (w tym 331 – przez adwokatów / radców prawnych i 158 – przez organizacje pożytku publicznego);
- 2023 r. (do 30 czerwca) – 250 porad (w tym 168 – przez adwokatów / radców prawnych i 82 – przez organizacje pożytku publicznego).

W okresie objętym kontrolą nastąpił wzrost porad npp i npo o 162 w 2022 r. w odniesieniu do 2020 r. (tj. o 49,5%). Przy czym w 2020 r. organizacja pozarządowa udzieliła w jednym punkcie tylko 20 porad, co oznaczało, że udzielano średnio mniej niż jedną poradę dziennie, a czas udzielonych porad w większości przypadków wynosił do 45 minut.

(akta kontroli str. 257-280)

Starostwo wydatkowało na ww. porady w:

- 2020 r. – 118 868,75 zł (w tym 58 808,75 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 60 060 zł – przez organizacje pozarządowe);
- 2021 r. – 120 120,00 zł (w tym 60 060 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 60 060 zł – przez organizacje pozarządowe);
- 2022 r. – 120 120,00 zł (w tym 60 060 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 60 060 zł – przez organizacje pozarządowe);

⁴³ W analizowanym okresie łącznie 702 porady, tj. 51,5% wszystkich porad.

⁴⁴ W analizowanym okresie łącznie 319 porad, tj. 23,4% wszystkich porad.

⁴⁵ W analizowanym okresie łącznie 116 porad, tj. 8,5% wszystkich porad.

- 2023 r. (do 30 czerwca) – 54 822,39 zł (w tym 24 792,39 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 30 030 zł – przez organizacje pozarządowe).

Średni koszt porady wynosił w:

- 2020 r. – 363,51 zł (w tym 191,56 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 3 003 zł – przez organizacje pozarządowe);
- 2021 r. – 405,81 zł (w tym 298,81 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 632,21 zł – przez organizacje pozarządowe);
- 2022 r. – 224,64 zł (w tym 181,45 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 380,13 zł – przez organizacje pozarządowe);
- 2023 r. (do 30 czerwca) – 219,29 zł (w tym 147,57 zł w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych oraz 366,22 zł – przez organizacje pozarządowe).

W 2020 r. różnica kosztów pomiędzy poradami udzielanymi w punktach prowadzonych przez adwokatów / radców prawnych, a przez organizacje pozarządowe wynikała z liczby udzielonych porad (w 2020 r. – 307 porad udzielono – przez adwokatów / radców prawnych, a 20 porad – przez organizacje pożytku publicznego). Wpływ na to miała m.in. lokalizacja punktu udzielania porad przez organizację pozarządową w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Tychowie, którą zmieniono w 2022 r., w wyniku analiz przeprowadzonych przez Starostwo (w 2021 r.).
(akta kontroli str. 361, 361a, 367)

Średnia liczba porad na punkt dziennie⁴⁶ wynosiła w 2020 r. – 0,6 porady, w 2021 r. – 0,6 porady, w 2022 r. – 1 porada i w 2023 r. (do 30 czerwca) – 1 porada.

(akta kontroli str. 387)

2) Organizacje pożytku publicznego prowadziły działania edukacyjne (na podstawie art. 11 ust 7 ustawy o npp) w formie m.in.:

- w 2020 r. – publikacji w mediach i w serwisach internetowych (w formie biuletynów i poradników) oraz kampanii społecznych (w formie wykładów), z których skorzystali mieszkańcy Powiatu;
- w 2021 r. – publikacji w mediach i w serwisach internetowych, warsztatów, kampanii społecznych, z których skorzystali mieszkańcy Powiatu, w tym seniorzy i uczniowie szkół;
- w 2022 r. – wykładów, publikacji w mediach i w serwisach internetowych w formie kampanii społecznych, z których skorzystali mieszkańcy Powiatu, w tym seniorzy i uczniowie szkół;
- w 2023 r. (do 30 czerwca) – wykładów, publikacji w serwisach internetowych, kampanii społecznych, z których skorzystali mieszkańcy Powiatu, w tym seniorzy i uczniowie szkół.

Starostwo przedstawiło dane liczbowe osób korzystających z edukacji prawnej tylko za 2020 r. – łącznie 27 721 osób (w tym: 100 odbiorców biuletynu i 27 721 osób uczestniczących w wykładach). W zakresie poradników informacji prawnej, a także prowadzenie strony i profilu internetowego, na którym były umieszczane materiały edukacyjne i wzory umów, wykładów – szacunkowa liczba odbiorców wynosiła 81,6 tys. osób wg danych wskazanych na profilu internetowym Fundacji.

(akta kontroli str. 362-366, 368-383, 460-476, 541-558, 801-828, 1001-1025)

⁴⁶ Średnią liczbę porad na punkt dziennie obliczono dzieląc łączną liczbę porad przez łączną liczbę punktów oraz przez liczbę dni roboczych w danym roku, tj. 2020 r. - 253 dni; 2021 r. - 252 dni; 2022 r. - 251 dni. W przypadku 2023 r. (I półrocze) przyjęto 125 dni.

3) W latach 2020-2023 (do 30 czerwca) Starostwo na bieżąco monitorowało realizację zadań z zakresu npp, npo oraz edukacji prawnej. (w tym w punktach), w tym poprzez bieżące kontrole w punktach oraz analizę danych w systemie informatycznym do obsługi ww. zadań oraz analizę bieżących rozliczeń z realizacji umów (m.in. na podstawie przedkładanych faktur i zgłaszanych potrzeb w zakresie obsługi organizacyjno – technicznej punktów). Starostwo sporządzało notatki służbowe z przeprowadzonych kontroli w punktach (w latach 2022-2023), które stanowiły także podstawę do prowadzonych analiz w zakresie realizacji zadań. W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły skargi oraz nie stwierdzono przypadków negatywnych opinii osób uprawnionych korzystających z pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, wymagających wyjaśnienia i podjęcia działań przez Starostwo.

(akta kontroli str. 366-387, 1616-1630)

W Programach współpracy z organizacjami pozarządowymi uchwalonymi na lata 2020-2023 określono cele, mierniki / wskaźniki zadań (w tym odnoszące się również do npp, npo i edukacji prawnej) oraz zasady monitoringu / oceny sposobu realizacji zadań określonych w ww. Programach. Mierniki / wskaźniki dotyczące realizacji zadań z zakresu npp / npo to np. liczba beneficjentów, liczba złożonych ofert czy zawartych umów, a dla zadań z zakresu edukacji prawnej – to np. liczba wykonanych poradników / biuletynów itp.

Mierniki / wskaźniki dla zadań z zakresu edukacji prawnej zostały określone także ofertach, złożonych w konkursach ofert (na lata 2020-2023), np. liczba wykonanych poradników / biuletynów itp.

W umowach realizowane przez organizacje pozarządowe nie określono szczegółowych mierników / wskaźników zadań z zakresu npp / npo i edukacji prawnej. W przypadku npp / npo przyjęto, że miernikiem zadania miały być liczba udzielonych porad. W latach 2020-2022 nastąpił wzrost porad npp / npo o 49,5% w 2022 r. w odniesieniu do roku 2020.

(akta kontroli str. 52-85, 257-280, 439-442, 460-476, 491-505, 541-558, 639-656, 745-776, 801-828, 1001-1025, 1129-1145)

4) W wyniku zrealizowanych przez organizacje pozarządowe zadań publicznych powierzonych przez Starostwo zrealizowano zakładane działania polegające na zwiększającej się liczbie udzielonych porad i zadań edukacyjnych (z wyjątkiem roku 2021, kiedy to nastąpił spadek w stosunku do 2020 r.), z tego:

- 327 porad w 2020 r.; 296 – w 2021 r.; 489 – w 2022 r. i 250 – do 30 czerwca 2023 r.;
- trzy działania edukacyjne w 2020 r.; 46 – w 2021 r.; 25 – w 2022 r. i 14 – do 30 czerwca 2023 r.

Z porad prawnych i poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej korzystali mieszkańcy Powiatu, w tym seniorzy i uczniowie szkół.

(akta kontroli str. 367-383, 387, 460-476, 541-558, 801-828, 1001-1025)

5) Kartę pomocy (część B) wypełniło łącznie 247 osób korzystających ze wsparcia w zakresie npp i npo, w tym w zakresie porad udzielonych przez:

- adwokatów lub radców prawnych odpowiednio: 72, 66, 35 i pięć osób, łącznie 178 osób;
- organizacje pozarządowe: 0, 41, 12 i 16 osób, łącznie 69 osób.

Osoby uprawnione pozytywnie oceniły korzystanie z usług npo i npo (w kartach pomocy część B) – nie stwierdzono przypadków negatywnych opinii osób uprawnionych.

(akta kontroli str. 384-386, 1671-1682)

6) Starostwo analizowało na bieżąco opinie osób uprawnionych o udzielonej pomocy prawnej i poradnictwie obywatelskim, zawartych w kartach pomocy (w części B), ale nie sporządzało odrębnej dokumentacji z przeprowadzonych analiz, z powodu braku skarg i negatywnych opinii osób uprawnionych, wymagających wyjaśnienia lub podjęcia działań przez Starostwo.

(akta kontroli str. 367-387)

7) Sekretarz wyjaśniła: *W ocenie Starostwa realizacja zadań ustawowych odbywa się bez utrudnień. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły żadne uwagi ani problemy związane z organizacją i funkcjonowaniem npp, które powinny zostać zgłoszone Wojewodzie.*

(akta kontroli str. 1667)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowane przez Starostwo działania, które sprzyjały efektywnemu udzielaniu na terenie Powiatu poradnictwa prawnego i obywatelskiego oraz edukacji prawnej, z wyjątkiem 2020 r., w którym w jednym punkcie udzielono tylko 20 porad, czyli średnio mniej niż jedną poradę dziennie. Poza tym jednym przypadkiem, podejmowane przez Starostwo działania skutkowały zwiększeniem liczby udzielonych porad i zrealizowanych zadań edukacyjnych. W latach 2020-2022 nastąpił wzrost udzielonych porad npp i npo o 49,5%, mimo trwającej epidemii COVID-19. Osoby uprawnione pozytywnie oceniły korzystanie z usług pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego. Starostwo na bieżąco monitorowało realizację ww. zadań, w tym opinie osób uprawnionych zawartych w kartach pomocy (w części B). W okresie objętym kontrolą nie wpłynęły skargi oraz nie stwierdzono przypadków negatywnych opinii osób uprawnionych korzystających z pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego, wymagających wyjaśnienia lub podjęcia działań przez Starostwo.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Określanie w umowach w sprawie udzielania npp zawieranych z radcami prawnymi i adwokatami – postanowień odnoszących się do kontroli wykonania zobowiązań umownych.
2. Określanie w porozumieniach zawartych przez Powiat z ORA i OIRP – postanowień odnoszących się do kontroli wykonania zobowiązań umownych oraz zasad odpowiedzialności zleceniobiorców za ich niewykonanie lub nienależyte wykonanie.
3. Określanie w umowach w sprawie npp / npo zawieranych z organizacjami pozarządowymi – szczegółowych zasad dotyczących zapewnienia przez strony umowy urzędzeń technicznych określonych w § 5 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zapewnienia dostępu do bazy aktów prawnych – zgodnie z wymogami określonymi w art. 6 ust. 2 pkt 4 i 5 ustawy o npp.
4. Przeprowadzenie corocznie kompleksowej kontroli podmiotów realizujących zadania w zakresie udzielania npp i świadczenia npo wg kryteriów określonych w art. 17 ustawy o dpp oraz dokumentowanie wyników tych kontroli, zgodnie z wymogiem określonym w art. 11 ust. 8 ustawy o npp oraz zasadami i standardami kontroli zarządczej zawartych w Komunikacie Ministra Finansów.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 23 listopada 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

Kontroler

Dyrektor

Jarosław Tarasewicz
specjalista kontroli państwowej